

SLO SPEKULA^{manifest} - MATRIX - ALIENATED THOUGHT / Matrika - Odtujena misel / *Matrice programmata, pensiero alienato*

Matrika – Odtujena misel, predstavlja naslov sedme umetniške manifestacije Spekula. V času, ko se specifičnost medijskih sporočil, nosilcev in generatorjev vsebin prepleta z mislimi tako ožjih kot širših skupin uporabnikov, bralcev in posredovalcev, je misel posameznikov izpostavljena algoritemskim platformam umetne inteligence in s tem tudi zasukanih resnic. V kontrapunkt generirani realnosti in neresničnosti se razstava z naslovom *Matrika – Odtujena misel* odzove kot resnična in konkretna izkušnja idej in misli avtorjev **Andreja Savskega, Zore Stančič, Črtomirja Freliha** in **Mojce Smerdu**. Nedvomno so predstavljena dela transfer nevidnega na vidno raven in zamisli utelešene v materijo, ki sega visoko in konkretno v realno izkušnjo doživljanja podanih vsebin, konceptov, kontekstov in samih umetnin. Na ta način se sedma edicija manifesta ukvarja s poglobljanjem v prenešana sporočila, vsebine in nove geneze stvarnosti.

Andrej Savski, med konceptom, identiteto in političnim angažiranjem se z lastnim in samostojnim avtorskim delom prikaže kot izjemno spreten in mogoč likovni retorik, seveda v smislu lastnega grajenja podobe v tokratnem primeru v maniri slikarstva, ki seže onkraj tako imenovanega tihožitja ali preslikala fragmentov že ulovljenih kadrov, kot so jih predpostavljali recimo Magritte ali pa celo zametki Duchampovske zaznavane, prepletene podobe že izvedenih, izvzetih kadrov predhodnih avtorjev filmske scene, so prav tisto dejanje, ki osmišljajo avtorjevo delo, podajajo izhodišča širših vrednot ob takem pa zamrznejo v na novo zgrajen kontekst umetniški artefakt na način sublimne oplemenitve vrednostnih vzorcev.

Andrej Savski, (l. 1961), študiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, je ustanovni član umetniškega kolektiva IRWIN, ustanovni član Neue Slowenische Kunst (NSK). Savski je kot del kolektiva IRWIN razstavljal v institucijah in galerijah, kot so Reina Sofia v Madridu; Van Abbemuseum v Eindhovnu; Muzej sodobne umetnosti v Moskvi; Moderna galerija v Ljubljani; Muzej Lehmbrock v Duisburgu; Galleria Civica di Modena; Hiša svetovnih kultur v Berlinu; Tate Modern v Londonu; Muzej moderne umetnosti v New Yorku; Center za umetnost in medije (ZKM) v Karlsruheju; Center Georges Pompidou v Parizu; Tajpejski bienale; in mnogi drugi.

Zora Stančič opredeljuje pojem podobe ter zaznamuje odtis, pogled skozi gib v navideznem videu ob arhaični plastiki, ki se odpira v prostor gradi in deluje kot mejnik v grafični tehniki izrazito domišljene, doživite v občutene silnice, paradigme. Materiali so splet nanizan njenih misli v pomislek in trditvijo bistvene determinacije stvarnosti v zameno odtujene resnice, sporočila v obliki madeža, kot nekakšna preobrazba oblike, forme univerzalne zaznave. Cikli in sklopi prepletanj njenih del, določa visoka nastajanja umetniškega dojemanja, doživljanja, skratka kreacijo entitet zasukanih v prepletenost avtorskih vizualizacij.

Zora Stančič, (l. 1956), grafičarka in vizualna umetnica je diplomirala na Akademiji za likovno umetnost v Sarajevu (prof. Dževad Hozo). Študij je nadaljevala v Parizu, na Dunaju, v ZDA in na Češkem. Razstavlja v stalnih zbirkah v Albertini na Dunaju, v Fond National d'Art Contemporain v Parizu, v Moderni galeriji v Ljubljani v Jane Voorhees Zimmerli Art Museum v New Brunswicku v New Jerseyju, ZDA in mnogih drugih razstaviščih, ustanovah. Zora Stančič je prejemnica nagrade Ivane Kobilca za življenjsko delo.

Črtomir Frelih, organsko, vehementno, suče poteze, kot so jih nekoč pravi mojstri izvajali v zgodnji renesansi, kjer so prav Mantegnejeva dela opredeljevala rešitve in podobe vprašanj takratnega časa. Primerjava Frelihovega dela z velikim mojstrom gre v čast za dovršeno, analitično, organsko, fluidno dopuščanje branja likovnih del. Pri avtorju smo priča predstavitvi, ploskovnih, dvodimenzionalnih površin v monokromih izsledkih, ki pa določajo neizmerno globino v trend slikarsko obravnavane materije in motiva, kjer se prepletata v doživljaj in duh grafičnih stvaritev.

Črtomir Frelih, (l. 1960), diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, je zaključil grafično specialko in magisterij iz likovne didaktike. Priznanja: Prešernova nagrada ALU, Nagrada na 14. bienalu jugoslovanske grafike in na 18. grafičnem bienalu Varna. Črtomir Frelih je slovenski prostor zaznamoval kot izvrsten grafik, risar in pedagog. Je prejemnik Jakopičeve nagrade.

Mojca Smerdu, zasluti, začuti, prepleta, zamisli, dojame, objame in poda, ne le formo, temveč genezo kiparske tvorbe, oblike. Vzrok, motiv, je samoumeven na ravni obstoja, biti. Obstoje – konkretizacija utelešenja nečesa nevidnega, neoprijemljivega je tisto, kar avtorico predstavlja. Na ta način konkretna forma ne deluje zgolj kot podoba, temveč kot nuja po določitvi zamisli, jasni definirani vizualizaciji globljih pomenov. Monumentalnost del preslika avtorjev izziv v neizmerno mogočno izkustvo, rast materije, ki nas obdaja v dialogu dveh monolitskih, strukturiranih oblik, se odzove kot magično pričujoče, brezčasno, božansko. Ponujene podobe nam osmislijo ne le haptično izkušnjo, temveč nam ponudijo vzdušje v dah življenja.

Mojca Smerdu, (l.1951), diplomirala iz kiparstva na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, je dokončala kiparsko specialko pri Dragu Tršarju. Od leta 1976 je pripravila več kot petdeset nacionalnih in mednarodnih samostojnih razstav, sodelovala je na številnih skupinskih razstavah v Sloveniji in v tujini, uvrščena je bila v reprezentančne izbore slovenske in jugoslovanske umetnosti doma in v tujini. Leta 2016 je prejela nagrado Prešernovega sklada.

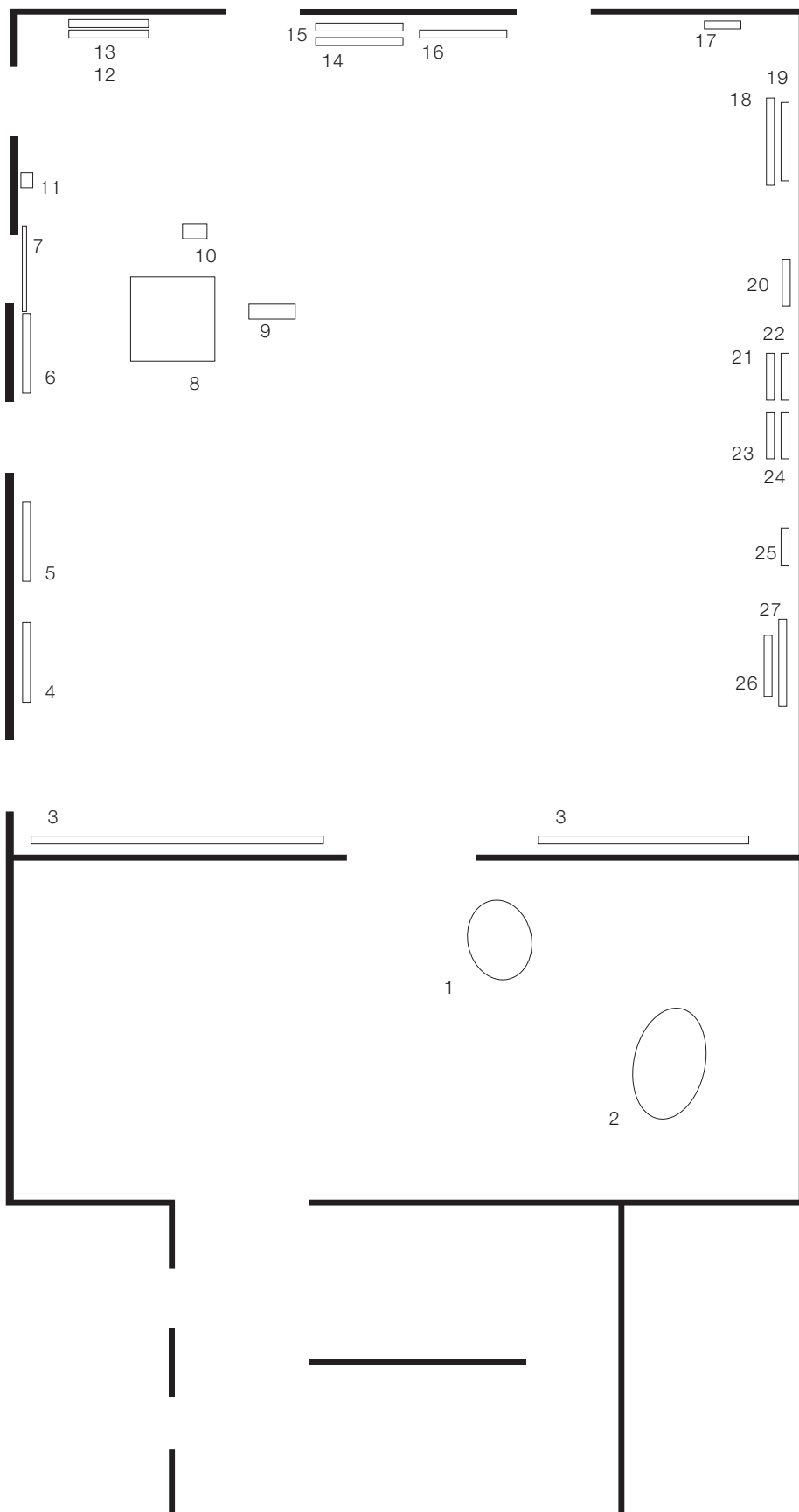
Artistic director, prof. Dr. Tilen Žbona, University of Primorska

SPEKULACIJA - MATRIX - ALIENATED

manifest

THOUGHT / Matrika - Odtujena misel / Matrice programmata, pensiero alienato

Galerija Loža / Galleria Loggia / Loža Gallery 3. 12. 2025 – 28. 2. 2026

MOJCA SMERDU

1, Zasuk, keramika, 1998
2, Del nas, keramika, 2019

ČRTOMIR FRELIH

3, Ciklus grafik Zelo tiho žitje, kolagrafija, 2025

ZORA STANČIČ

4, 5, 13, 12, iz serije Ruta, sitotisk na tekstil, 2016 - 2025

6, Sejalec, sitotisk na papir, 2018

9, 10, 11, iz serije Ne bomo pozabili, monoprint na opeko, 1828 - 2020

7, Tisoč devetsto osem in petdeset, digitalni tisk, 2000

8, Poteza, monoprint na karton, plastika, 2021

ANDREJ SAVSKI

14, Sum, olje na platnu, les, 2024

15, Evropa – hipnoza - indukcija, olje na platnu, les, 2023

16, Univerzalna slika, olje na platnu, les, 2024

17, Dama v muzeju (Vertigo), olje na platnu, les, 2020

18, Po resnični zgodbi, olje na platnu, les, 2023

19, Krivi lesteneč, olje na platnu, les, 2022

20, Lepotna pika, olje na platnu, les, 2020

21, Posnetek 1, olje na platnu, les, 2023

22, Posnetek 2, olje na platnu, les, 2023

23, Posnetek 3, olje na platnu, les, 2023

24, Posnetek 4, olje na platnu, les, 2023

25, Prihodnje leto, olje na platnu, les, 2022

26, Pismo iz Cherbourga, olje na platnu, les, 2022

27, Dama z oranžno lučjo, olje na platnu, les, 2020

TRANSFORM
EUROPE

VUO
Vizualna Univerza
Osnovna šola
Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA
Ministrstvo za kulturo

REPUBLIKA SLOVENIJA
Ministrstvo za kulturo

REPUBLIKA SLOVENIJA
Ministrstvo za kulturo

REPUBLIKA SLOVENIJA
Ministrstvo za kulturo

REPUBLIKA SLOVENIJA
Ministrstvo za kulturo